

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4835/2019
02.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ђорђе Бендић, адвокат из ..., против тужене „ББ“ А.Д. ..., коју заступа Љубиша Павловић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 452/19 од 16.07.2019. године, у седници већа одржаној 02.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 452/19 од 16.07.2019. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу П 2189/18 од 26.11.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име дуга исплати износ од 42.160 евра са домицилном каматом за периоду почев од 26.12.2011. године до 25.12.2012. године и са каматом сходно члану 4. Закона о затезној камати за период почев од 26.12.2012. године, па до коначне исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 130.048,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је део захтева тужене за накнаду трошкова парничног поступка, за износ од још 90.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 452/19 од 16.07.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Ужицу П 2189/18 од 26.11.2018. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013 - УС, 74/2013 - УС, 55/2014, 87/2018 и 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводима ревизије тужилац оспорава утврђено чињенично стање, засновано на исказима странака и саслушаних сведока и ставља примедбе на оцену изведених доказа из члана 8. ЗПП, из којих разлога се ревизија не може изјавити, а према члану 407. став 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена је учествовала и победила на тендеру који је расписало Јавно предузеће „Електродистрибуција“ из Краљево, ради набавке половних војних теретних возила за специјалне намене, а која је продавало Министарство одбране Републике Према закљученом уговору, између поменутих правних лица, тужена је требало да учествује на јавној лицитацији у ..., да закључи уговор о купопродаји, поправи купљена возила, увезе их из ... и преда ЕД Краљево, којој су возила била потребна за рад на терену. У време добијања тендера, директор тужене је био ВВ, а тужилац је био запослен у техничкој служби „Електродистрибуције“ Пријепоље. Директор ЕД Краљево и директор тужене ВВ састали су се неколико пута у вези склопљеног посла, па је директор ЕД Краљево препоручио ВВ тужиоца у вези набавке војних возила. Тужилац и директор тужене ВВ, упознали су се током 2011. године у ..., у присуству ГГ, директора ЕД Огранак Ужице. Састајали су се више пута ради постизања договора о набавци војних возила. Тужилац је прихватио да учествује у набавци 32 војна возила, с тим што је договорено да туженој преда уз 31 возило набављено на лицитацији у ... и једно возило „...“ ..., за које је тврдио да је његово власништво. Радило се о набавци старих и расходованих возила за специјалне намене која су имала надоградњу у виду контејнера (покретне радионице, санитети, цистерне и слично), које надоградње нису биле потребне наручиоцу посла.

За учешће на три лицитације Министарства одбране Републике ..., тужилац је добио пуномоћје оверено печатом тужене и потписано од стране директора ВВ. На основу тако издатог пуномоћја тужилац је био овлашћен да у име и за рачун тужене учествује на лицитацији, прегледа возила, закључи уговор о купопродаји возила и да их утовари ради транспорта до сервиса тужене у Тужилац је на лицитацији купио 31 војно возило, а туженој испоручио 32 возила, јер је придодао и возило марке „...“ ..., за које је тврдио да је његово власништво. Да би учествовао на лицитацији, тужилац је морао да приложи депозит од 10% од вредности лиценцираних возила. За све три лицитације директор тужене ВВ је тужиоцу дао свој лични новац, у износу од око 3.700 евра, који је тужилац задржао за себе.

Тужилац је у име и за рачун тужене закључио уговоре о купопродаји за 31 возило. Сва возила су о трошку тужене транспортована у сервис тужене, где су поправљена и предата у возном стању „Електродистрибуцији“ Краљево. Тужилац је за себе узео 8 надоградњи скинутих са војних возила и свих 8 надоградњи продао за износ од по 700 евра, на који начин је зарадио 5.600 евра. Према налазу и мишљењу вештака саобраћајне струке у питању су биле надоградње - фургони који нису садржани у каталогу цена и номенклатури возила, који издаје АМСС, па је узимајући у

обзир набавну цену нових алуминијумских фургона, умањену по основу старости спорних надоградњи, утврђено да је на дан вештачења 03.05.2017. године, цена једне надоградње (фургона) износила 879,66 евра.

Према уговору са „Електродистрибуцијом“ Краљево, тужена је набављена војна возила морала испоручити у возном стању, па како се радило о старим возилима за која углавном на тржишту није било нових резервних делова, тужилац је на отпаду набављао резервне делове и према приватном правном послу са ВВ, директором тужене, испоручивао их ради уградње у војна возила. Набављени аутоделови нису имали порекло и пратећу документацију и нису књижени код тужене. Ради евидентирања делова које је тужилац доносио, технички директор тужене, ДД, водио је интерну евиденцију која је садржала списак примљених делова и њихову количину, један примерак евиденције је предат тужиоцу. Тужилац је касније у те листе ручно уписивао цене са којима се ВВ саглашавао, након чега је ДД стављао свој потпис. Ове листе нису заведене код тужене, нису имале печат тужене, нити су биле потписане од стране овлашћеног лица.

Уз 31 возило које је набавио на лицитацији, тужилац је предао и једно теретно моторно возило марке „...“ ..., за које је тврдио да његово власништво. То возило је било предмет два купопродајна уговора. Први уговор о купопродаји 129/2011 од 21.09.2011. године је закључен у ..., између продавца ЂЂ, кога је по пуномоћју заступао тужилац и тужене, као купца, коју је по пуномоћју заступао радник ЕЕ. Према том уговору, теретно возило марке „...“ ... је продато туженој за 10.000,00 динара. Други уговор закључен је у ... 10.10.2011. године, између тужиоца, као продавца и тужене, као купца, коју је по овлашћењу заступао ЕЕ, а предмет уговора је било исто теретно возило као у првом уговору од 21.09.2011. године, с тим што је уговорена купопродајна цена од 9.000 евра.

Током 2011. године, тужилац се неформално састао са ВВ и ГГ, директором ЕД Ужице, ради набавке два возила Тада је договорено да тужилац набави два возила ..., од којих једно за свог директора ГГ, а друго возило за неко треће лице из Према постигнутом договору набавку наведених возила тужиоцу је требало лично да плати ВВ. Тужилац је набавио наведена возила, која је платио 10.000 евра, о чему је доставио потврду продавца Д.О.О. „ЖЖ“ из ..., из које произлази да је тужилац купио два половна нерегистрована возила ..., која је платио готовински уз признаницу. Наведена возила су након тога у сервису тужене поправљена, офарбана и доведена у возно стање и њима је даље располагао ВВ, тако што је једно поклонио ГГ, а друго неком трећем лицу.

На овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су, након оцене свих изведених доказа појединачно и у њиховој међусобној повезаности, према резултатима целокупног поступка и применом правила о терету доказивања, прописаног чланом 231. ЗПП, оценили да је тужбени захтев тужиоца према туженој за исплату дуга, неоснован.

Чланом 231. Закона о парничном поступку прописано је да ако суд на основу изведених доказа (члан 8.) не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању чињенице примениће правила о терету доказивања. Према ставу 2. истог члана странка која тврди да има неко право, сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остваривање права, ако законом није другачије прописано.

Из утврђеног чињеничног стања произлази да је тужилац са туженом био у пословном односу ради набавке половних војних возила за специјалне намене. Према постигнутом договору, који има елементе усменог уговора о налогу, у смислу члана 749. Закона о облигационим односима, тужилац је за потребе тужене и о трошку тужене, као налагодавца, на аукцијској продаји старих војних возила у ..., купио 31. расходовано војно возило са надоградњом, закључио купопродајне уговоре, обезбедио утовар и транспорт возила до седишта тужене у За обављање наведеног посла, тужена је тужиоцу издала пуномоћје, потписано од стране директора тужене ВВ и оверено печатом тужене. Тужилац је испунио налог, купио 31. расходовано војно возило са надоградњом и допремио их до седишта тужене у ..., а за обављени посао је са плаца тужене узео 8 надоградњи, претходно скинутих са војних возила, које је продао за по 700 евра и на тај начин зарадио 5.600 евра. Како између тужиоца и тужене није на изричит и одређен начин уговорена накнада која се има исплатити тужиоцу за обављени посао, то по оцени нижестепених судова износ од 5.600 евра, колико је тужилац зарадио од продаје 8. надоградњи, представља правичну накнаду за обављени посао, у смислу члана 761. Закона о облигационим односима.

И по оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови одбили захтев тужиоца за исплату износа од 17.800 евра, колико тужилац потражује на име преосталих надоградњи које су скинуте са војних возила у сервису тужене јер тужилац, на коме је био терет доказивања у смислу члана 231. ЗПП, није пружио правно релевантне доказе да је са туженом имао договор да му као накнаду за обављени посао преда све надоградње које су у сервису тужене скинуте са војних возила. Супротно оваквим тврдњама тужиоца, ВВ је истакао да је договор био да тужилац узме онолико надоградњи колико му је потребно, па је тужилац узео 8 надоградњи. У одсуству других доказа за своју тврдњу да је са туженом имао договор да му као накнаду за обављени посао преда све надоградње, правилан је закључак нижестепених судова да тужилац није доказао постојање дуга на страни тужене по овом основу.

Истовремено правилно су нижестепени судови оценили да тужилац са туженом није засновао дужничко-поверилачки однос у вези са испорученим резервним деловима, продајом два возила марке ... и једног возила марке „...“ ..., из којег би за тужену настала обавеза исплате дуга, већ да се радило о приватним пословима тужиоца и директора тужене ВВ, као физичког лица, који су уговарали ван овлашћења из пуномоћја издатог од стране тужене, због чега је и обавеза исплате дуга по основу таквих приватних послова могла настати евентуално за ВВ, не и за тужену, која стога није пасивно легитимисана да тужиоцу исплати дуг произашао из тих послова, а који тужбом тужилац потражује.

Наиме, из чињеница утврђених током поступка произлази да је тужилац у договору са ВВ, набавио и испоручивао резервне делове ради уградње тих делова у војна возила која је претходно набавио на лицитацији у Међутим, ови послови су превазилазили овлашћења која је тужилац имао на основу пуномоћја за учешће на лицитацији у ..., које је уредно било издато од стране тужене. Да је у питању био приватни посао ВВ, као физичког лица, произлази и из чињенице да је ВВ из својих личних средстава плаћао тужиоцу набављене резервне делове, па је међу њима извршено и пребијање дела дуга за набављене резервне делове са износом од 3.700 евра, колико је ВВ раније дао тужиоцу за потребе учешћа на лицитацији у ..., такође из својих личних средстава, а који новац је тужилац задржао за себе. Осим наведеног,

евиденцију примљених (испоручених) резервних делова и њихову количину, водио је технички директор тужене ДД, док је тужилац у те листе ручно уписивао цене, са којима се ВВ саглашавао. Међутим, како наведене листе нису биле заведене у пословним књигама тужене и нису биле оверене печатом тужене, нити потписане од стране овлашћеног лица, то исте не представљају званичну рачуноводствено-књиговодствену документацију тужене на основу које би за тужену настала обавеза, већ приватну евиденцију, а тужилац није доказао да је тужена на други начин преузела обавезу да исплати тужиоцу трошкове набавке и испоруке резервних делова, нити је доказао да је у погледу набавке и испоруке резервних делова био у пословном односу са туженом. Стога су правилно нижестепени судови одбили захтев тужиоца за исплату износа од 8.360 евра на име испоручених резервних делова, у односу на тужену.

Правилан је и закључак да тужилац од тужене неосновано потражује исплату износа од 10.000 евра на име продаје два возила марке Наиме, из чињеница утврђених током поступка произлази да је тужилац са ВВ, у присуству ГГ, договорио набавку два возила марке ... за потребе ВВ, а не за потребе туженог предузећа. Предметна возила су у сервису тужене поправљена, офарбана и оспособљена за вожњу, па је ВВ једно возило поклонио ГГ, а друго возило неком трећем лицу. О купопродаји наведених возила не постоји пратећа документација из које би произашао супротан закључак, односно да је тужилац возила набавио за потребе тужене. У одсуству доказа на околност да је ВВ наведена возила набавио за потребе фирме чији је директор био, а како из приватног договора тужиоца и ВВ није могла настати обавеза за тужену, то су и по оцени овог суда правилано нижестепени судови одбили захтев тужиоца за исплату износа од 10.000 евра који потражује од тужене на име продаје два возила марке

Неосновано тужилац од тужене потражује и исплату износа од 9.000 евра на име купопродајне цене за возило марке „...“ ..., за које је тврдио да је његово власништво, а које возило је у договору са ВВ предао уз 31. возило купљено на лицитацији у Наиме, током поступка је утврђено да је возило марке „...“ ... било предмет два купопродајна уговора. Према првом уговору од 21.09.2011. године, продавац ЂЂ, кога је заступао тужилац, је предметно возило продао туженој за износ од 10.000,00 динара, да би то исто возило тужилац, као продавац, уговором закљученим 10.10.2011. године, поново продао туженој за вишеструко вишу цену, односно за износ од 9.000 евра. Како је и у овом случају тужилац договарао продају возила марке „...“ ... са ВВ, мимо овлашћења из пуномоћја издатог од стране тужене, а имајући у виду да тужилац није доказао да је у тренутку закључења уговора од 10.10.2011. године био власник предметног возила, јер је то возило тужена претходно већ купила од продавца ЂЂ, по основу уговора од 21.09.2011. године, то су нижестепени судови и у овом делу правилно одбили тужбени захтев тужиоца оценивши да за тужену по том основу није могла настати обавеза.

Наводи ревизије којима се указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право и то одредбе Закона о привредним друштвима када је, супротно становишту првостепеног суда, оценио да у конкретном случају није дошло до пробијања правне личности, нису од утицаја на правилност побијане одлуке. Наиме, одредбом члана 18. став 1. Закона о привредним друштвима прописано је да командитор, члан друштва с ограниченом одговорношћу и акционар, као и законски заступник тог лица ако је оно пословно неспособно физичко лице, који злоупотреби правило о ограниченој одговорности одговара за обавезе друштва. Ставом 2. прописано је да ће се сматрати да постоји злоупотреба из става 1. овог члана нарочито

ако то лице: 1) употреби друштво за постизање циља који му је иначе забрањен; 2) користи имовину друштва или њоме располаже као да је његова лична имовина; 3) користи друштво или његову имовину у циљу оштећења поверилаца друштва; 4) ради стицања користи за себе или трећа лица умањи имовину друштва, иако је знало или морало знати да друштво неће моћи да извршава своје обавезе. Према ставу 3. поверилац друштва може поднети тужбу против лица из става 1. овог члана надлежном суду према седишту друштва у року од шест месеци од дана сазнања за злоупотребу, а најкасније у року од пет година од дана злоупотребе. Према члану 245. став 1. Закона о привредним друштвима акционарско друштво је друштво чији је основни капитал подељен на акције које има један или више акционара који не одговарају за обавезе друштва, осим у случају из члана 18. овог закона, док је ставом 2. истог члана прописано да акционарско друштво одговара за своје обавезе целокупном имовином.

Из наведених одредаба Закона о привредним друштвима, произлази да пробијање правне личности може учинити командитор, члан друштва с ограниченом одговорношћу и акционар, као и законски заступник тог лица ако је оно пословно неспособно физичко лице, који злоупотреби правило о ограниченој одговорности. Тужба се подноси против тог лица које је злоупотребио правило о ограниченој одговорности, што је, уколико се докаже злоупотреба, праћено санкцијом у виду личне имовинске одговорности тог лица за обавезе друштва, док акционарско друштво одговара за своје обавезе целокупном својом имовином. С тога је правилан закључак другостепеног суда да тужено предузеће не спада у круг лица која могу учинити пробијање правне личности, односно злоупотребити правила о ограниченој одговорности, већ то могу учинити само лица наведена у члана 18. став 1. Закона о привредним друштвима, против којих се у том случају може поднети тужба надлежном суду према седишту друштва у року од шест месеци од дана сазнања за злоупотребу, а најкасније у року од пет година од дана злоупотребе, а што овде није био случај, јер је тужба поднета против туженог предузећа, због чега су и неосновани наводи ревизије.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Одлука о захтеву тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији, садржана у ставу другом изреке, донета је применом чланова 153. став 1. у вези члана 165. став 1. ЗПП. Тужилац није успео у поступку по ревизији, због чега му не припада право на накнаду трошкова тог поступка.

**Председник већа – судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић